

blauwdruk t.b.v. een visie externe veiligheid
startbijeenkomst

projectnr. 2172-198083
revisie
28 oktober 2010

Opdrachtgever
Deskundigenpool Noord- en Midden Limburg

datum vrijgave	beschrijving revisie	goedkeuring	vrijgave
_____	_____	_____	_____

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	2
1.1	Leeswijzer	2
2	Inhoud van de startbijeenkomst	3
2.1	Doelstelling van de startbijeenkomst	3
2.2	Programma van de startbijeenkomst	3
2.3	Verwachtingen van de inhoudelijke bijdrage per deelnemer	4
3	Organisatie van de startbijeenkomst	6
3.1	Selectie van de deelnemers in de projectgroep	6
3.2	Vorbereiding van de startbijeenkomst	7
4	Lijst van aandachtspunten	8

1 Inleiding

Een beleidsvisie externe veiligheid ligt er niet zomaar. Er gaat een heel proces aan vooraf dat vorm wordt gegeven door overleg en participatie tussen betrokkenen op dit gebied. Dit proces wordt ingeleid met een startbijeenkomst om de betrokkenen te informeren en verwachtingen over het proces gelijk te stellen. Voorliggend document dient ter ondersteuning voor het organiseren van een dergelijke bijeenkomst.

Een bekend spreekwoord is: *'een goed begin is het halve werk'*. Dat geldt in belangrijke mate voor een beleidsvisie externe veiligheid. Door zorgvuldig stil te staan bij wie er betrokken dient te worden en wat er van elke deelnemer verwacht wordt, wordt een eerste belangrijke eerste stap gezet tot een gezamenlijke aanpak die uiteindelijk kan resulteren in een breed gedragen visie.

Het is van belang dat voor iedereen helder is waar de beleidsvisie externe veiligheid voor dient en belangrijker nog wat ieders bijdrage hierin kan zijn om dit tot een succes te maken. Juist door iedereen scherp en enthousiast te betrekken in het proces wordt voorkomen dat een beleidsvisie straks op de plank blijft liggen. Een startbijeenkomst moet richting geven en vormt daarmee een belangrijke basis voor het verdere verloop van het totstandkomingproces van de beleidsvisie.

1.1 Leeswijzer

In dit document wordt onderscheid gemaakt in de inhoudelijke vormgeving van de startbijeenkomst zelf, hoofdstuk twee, en de organisatie rondom het mogelijk maken van deze startbijeenkomst, hoofdstuk drie. Hoofdstuk vier sluit af met een lijst van aandachtspunten, zowel tijdens als bij de voorbereiding van de startbijeenkomst.

2 Inhoud van de startbijeenkomst

In dit hoofdstuk staat de inhoud van de startbijeenkomst centraal. In dit hoofdstuk komen de volgende zaken aan bod:

- Het doel van de startbijeenkomst.
- Het programma.
- De inhoudelijke bijdrage van de deelnemers.

Het volgende hoofdstuk gaat uitsluitend in op de organisatorische aspecten van een startbijeenkomst.

2.1 Doelstelling van de startbijeenkomst

De doelstelling van de startbijeenkomst is tweeledig:

- Deelnemers enthousiasmeren over het aspect externe veiligheid. Uitleg over externe veiligheid en de onderlinge verbanden tussen de deelnemers verscherpen.
- Uitwisselen van wederzijdse denkbeelden over externe veiligheid door deelnemers vanuit zijn of haar discipline mee te laten denken over wat er vanuit die discipline aan vraagstukken op dit gebied spelen en wat hij of zij daar graag in wil bereiken.

2.2 Programma van de startbijeenkomst

Uiteraard is het wenselijk om het programma af te stemmen op de eerder genoemde doelstellingen van de startbijeenkomst. De duur van de startbijeenkomst is twee tot maximaal drie uur, waarin een pauze wenselijk is om hetgeen besproken is even te laten bezinken bij de deelnemers. Globaal ziet het programma er als volgt uit:

1. Kennismaken en uitleg van het doel van deze bijeenkomst

Tijdsduur: circa 45-60 min.

Beschrijving: inleiding over externe veiligheid en de aanleiding + doelstelling van de beleidsvisie uiteenzetten. Vragen die hierbij centraal staan zijn:

- Wat is externe veiligheid?
- Waarom een beleidsvisie externe veiligheid?
- Wat wordt verwacht van de deelname van elke deelnemer? (aandacht voor abstractieniveau / tijdsplanning / commitment / mandaat)

Onderdelen:

- Uiteenzetting van de doelstelling van de beleidsvisie; bij voorkeur laten verzorgen door de verantwoordelijke wethouder.
- Inleiding over externe veiligheid en de verwachtingen van de bijdrage van de deelnemers in de beleidsvisie; bijvoorbeeld laten verzorgen door de ambtelijke projectleider.
- Elke deelnemer de gelegenheid geven zichzelf te introduceren aan de hand van de in de voorbereiding per brief of email gestelde vragen, zie daarvoor paragraaf 2.3. Bewust is ervoor gekozen dit onderdeel niet eerst aan bod te laten komen. Aan de hand van de inleiding hebben de deelnemers nog de gelegenheid de antwoorden op de al eerder gestelde vragen verder te verscherpen.

2. Intermezzo 'bewust worden met externe veiligheid'

Tijdsduur: circa 30 min.

Beschrijving: de deelnemers meer gevoel te geven bij wat externe veiligheid nu precies inhoudt en wat de raakvlakken zijn tussen de verschillende vertegenwoordigde disciplines in de projectgroep.

Uiteindelijk resulteert dit in een betere bewustwording in ieders en vooral ook eigen bijdrage in de totstandkoming van de beleidsvisie.

Onderdelen:

- Aan de hand van een aantal stellingen, vrije discussie of een vooraf uitgedachte werkvorm de raakvlakken tussen de deelnemers op het gebied van externe veiligheid ophelderen.

Pauze: circa 15 min.

3. Terugkoppeling en vervolg

Tijdsduur: circa 45-60 min.

Beschrijving: verwachtingen van de deelnemers gelijkschakelen en een gezamenlijk vervolgtraject bepalen.

Onderdelen:

- Terugkoppelen van de gevoerde discussie uit stap twee in de groep.
- Hieruit een richting destilleren die aansluit op ieders verwachtingen en aan de hand hiervan vervolgspraken maken over:
 - De voortgang van het proces (vervolg bijeenkomsten bepalen en datums vastleggen).
 - 'Huiswerk' voor de eerst volgende bijeenkomst van de projectgroep; informatie vergaren per discipline t.b.v. de inventarisatiefase.
 - Etc.

2.3 Verwachtingen van de inhoudelijke bijdrage per deelnemer

Vragen die elke deelnemer zichzelf vooraf en gedurende de startbijeenkomst moet stellen zijn:

- Wanneer heb ik binnen mijn vakgebied met externe veiligheid te maken en wat zijn mijn ervaringen hiermee?
- Wat wil ik met mijn deelname aan de beleidsvisie externe veiligheid bereiken, of met welk doel zit ik aan tafel?
- Hoe wil ik dat doel bereiken?
- Wat heb ik te bieden om dat doel te bereiken?
- Wanneer ben ik tevreden met het uiteindelijke resultaat?

Meedenken op een strategisch en abstract niveau is gewenst...

Bij het beantwoorden van bovenstaande vragen is het van belang dat elke deelnemer het abstractieniveau en de lange termijn doelstellingen van de beleidsvisie in de gaten houdt. Het is de bedoeling om externe veiligheidvraagstukken op gemeentelijk niveau aan te pakken en bijvoorbeeld niet op bestemmingsplan of bouwplanniveau. Het doel van de visie is om uitspraken te doen over externe veiligheidvraagstukken die op dit niveau thuis horen. Met deze visie wordt bewerkstelligd dat op bijvoorbeeld bestemmingsplanniveau niet elke keer opnieuw discussie over veiligheidsmaatregelen plaatsvindt die niet via het ruimtelijk besluit behorende bij een bestemmingsplan genomen kunnen worden.

Voorbeelden van vraagstukken die in de beleidsvisie thuishoren zijn:

- Uitspraken over het wel of niet saneren van een LPG-tankstation in een dichtbevolkt gebied van een gemeente. Dit dient via het intrekken van de milieuvergunning van dit tankstation dan geregeld te worden. De gemeente kan dit dus zelf beïnvloeden en zichzelf ter doel stellen om daar actief op te gaan sturen.
- Uitspraken over het wel of niet realiseren van een extra uitrukkazerne, indien uit de inventarisatiefase blijkt dat een risicovol gebied niet tijdig door de brandweer kan worden bereikt.
- Uitspraken over het wel of niet in gesprek gaan met weg of spoorbeheerders indien blijkt dat langs deze (spoor)wegen sprake is van een tekort aan bluswatervoorzieningen en te proberen deze situatie in overleg te verbeteren.

De in bovenstaand tekstkader aangehaalde voorbeelden zijn voorbeelden van situaties die in het kader van de verantwoording van het groepsrisico bij ruimtelijke besluiten vaak terug komen, maar niet via een dergelijk besluit kunnen worden geregeld, simpelweg omdat dit vaak het niveau van het bestemmingsplan overschrijdt of niet ruimtelijk relevant is. Een weg waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd of een LPG-tankstation maakt vaak geen deel uit van het ruimtelijk besluit waarover de verantwoording wordt genomen. Maatregelen aan een risicobron kunnen ook niet via ruimtelijke besluiten worden afgedwongen, terwijl brongerichte maatregelen voor de fysieke omgeving vaak wel effectief zijn. Dus is het zaak om dit op een ander niveau te regelen. De beleidsvisie is daartoe het geschikte instrument, omdat deze sturing geeft aan het externe veiligheidbeleid op gemeentelijk niveau.

Het 'buiten eigen hokjes denken' is belangrijk voor het samenspel...

Elke deelnemer zal vanuit zijn of haar discipline en daarbijbehorende belangen en structuren invloed uitoefenen op het totstandkomingproces van de beleidsvisie. De eerste stap die in de startbijeenkomst al wordt gemaakt is om bewust te zijn van ieders belangen en hoe deze op elkaar af te stemmen. Het is alleen zaak om ook tijdens het verdere proces 'buiten de eigen hokjes om' te blijven denken en handelen, zodat samenwerking wordt bevorderd en niet wordt gefrustreerd, omdat bijvoorbeeld eenieder krampachtig aan haar of zijn eigen belangen vast blijft houden. In het spel van samenwerking is het belangrijk om toenadering tot elkaar te zoeken en ieders belangen te verenigen.

3 Organisatie van de startbijeenkomst

De organisatie van de startbijeenkomst richt zich op de samenstelling van de projectgroep waarvan de personen voor de startbijeenkomst zullen worden uitgenodigd en het voorbereiden van de startbijeenkomst zelf.

3.1 Selectie van de deelnemers in de projectgroep

De projectgroepsamenstelling is een zorgvuldige aangelegenheid, omdat personen die hieraan gaan deelnemen op een directe wijze invloed kunnen uitoefenen op het totstandkomingproces van de beleidsvisie. Het is dus van belang dat hier bekwame en gemotiveerde personen aan gaan deelnemen. Omdat externe veiligheid disciplineoverschrijdend is zullen vertegenwoordigers vanuit meerdere afdelingen van de gemeente betrokken moeten worden.

Vanzelfsprekende partijen die veelvuldig in externe veiligheidvraagstukken verwickeld zijn of om advies worden gevraagd, zoals de lokale en regionale brandweer zijn ook onmisbaar voor een breed gedragen beleidsvisie. Of de provincie of andere regionale partijen moeten aansluiten hangt af van de externe veiligheidproblematiek in de gemeente. Is bijvoorbeeld sprake van veel risicovolle inrichtingen in de gemeente waarvoor de provincie het bevoegd gezag is dan kan het zinvol zijn om ook een vertegenwoordiger hiervan uit te nodigen. Hierbij opgemerkt dat de omvang van de projectgroep niet te groot moet worden, omdat dit de daadkracht en vooruitgang van het proces niet ten goede kan komen. Hoe meer personen, hoe meer inbreng en opvattingen gelijkgeschakeld moeten worden.

De selectie van de deelnemers in de projectgroep moet verder gebaseerd zijn op:

- Inhoudelijke kennis vanuit zijn of haar vakgebied die van toegevoegde waarde is voor de uiteindelijke inhoud en/of implementatie van de beleidsvisie in de gemeentelijke organisatie.
- Ervaring met beleidsmatige vraagstukken en op beleidsniveau mee kunnen denken.
- Goede communicatieve vaardigheden, zodat de deelnemer in staat is zijn of haar belang in de beleidsvisie goed over te kunnen dragen.
- Voor de diversiteit en het draagvlak van de beleidsvisie in de gemeente is het van belang dat personen van de onderstaande partijen / gemeentelijke afdelingen opgenomen worden in de projectgroep:
 - Regionale / lokale brandweer.
 - Provincie of andere regionale partijen.
 - Afdeling handhaving / vergunningverlening.
 - Afdeling milieu (beleid).
 - Afdeling ruimtelijke ordening (beleid/structuurvisie).
 - Afdeling stedenbouw(kundige).
 - Afdeling economische zaken (beleid).
 - Afdeling communicatie.

Daarnaast draagt de aanwezigheid van de verantwoordelijke wethouder(s) in de bijeenkomst bij aan het verkrijgen van draagvlak. Andersom vergemakkelijkt dit het contact tussen de ambtelijke projectleider en de wethouder gedurende het traject.

3.2 Voorbereiding van de startbijeenkomst

- Datum vaststellen met de deelnemers uit de projectgroep. Vraag bevestiging van deelname per deelnemer. Van belang is dat essentiële partijen, zoals de lokale en regionale brandweer van de partij zijn. Indien geen van hen kan op de voorgestelde datum dan is het verstandig de startbijeenkomst te verzetten.
- De deelnemers via een introductieemail of brief informeren over de startbijeenkomst en verzoeken zichzelf goed voor te bereiden aan de hand van vooraf gestelde vragen, zie paragraaf 2.3.
- Het reserveren van een vergaderruimte en toebehoren (beamer / flip-overs etc.)
- Een inleidende presentatie + eventueel een werkvorm / discussie voorbereiden t.b.v. stap 1 en 2 uit het programma.
- Bepalen wie de voorzittersrol in de bijeenkomst op zich neemt en taken en verantwoordelijkheden verdelen; bijvoorbeeld het aanwijzen van een notulist.

4 Lijst van aandachtspunten

- Besteed voldoende aandacht aan de deelnemers in de startbijeenkomst. Zowel in de voorbereiding als tijdens de bijeenkomst zelf.
- Houd in de gaten dat elke deelnemer de ruimte krijgt om zijn of haar inbreng te hebben.
- Ga met de leden van de projectgroep na of de verwachtingen overeenkomen en voldoende sluitend zijn om een goed vervolg aan te kunnen geven.
- Zorg dat de trekkersrol bij de voorzitter blijft en overige partijen deze rol niet gaan overnemen.
- Houd voortdurend de inbreng van de deelnemers en het doel van de beleidsvisie in de gaten, zodat de voor de beleidvisie relevante inbreng naar boven komt en irrelevante zaken achterwegen blijven of tijdig worden benoemd.
- In lijn met het voorgenoemde punt is het voor de voorzitter zaak de vakinhoudelijke inbreng van bijvoorbeeld de brandweer en milieutechnici af te wegen en ervoor te waken dat discussies stranden in details en vakinhoudelijke kwesties, die niet op dit niveau moeten worden uitgespeeld. Zo wordt ook voorkomen dat personen met minder affiniteit met het vakgebied externe veiligheid, zoals iemand van economische zaken, communicatie en stedenbouw afhaken.